

WÓJT GMINY KOŁCZYGŁOWY

**PROGRAM USUWANIA ABESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
Z TERENU GMINY KOŁCZYGŁOWY
NA LATA 2008 - 2032**

Kołczygłowy, listopad 2008 r.

Wykonawca:

EKOSTANDARD
Pracownia Analiz Środowiskowych
ul. Wiązowa 1B/2
62-002 Suchy Las
www.ekostandard.pl
e-mail: ekostandard@ekostandard.pl
tel. (0-61) 812-55-89; kom. 0 505 006 914

Zespół autorski:

mgr Robert Siudak
mgr Bartosz Kliber
Mirośław Ofiara
mgr Katarzyna Siudak

Prace nad Programem były prowadzone we współpracy
z p. Wiolettą Tyborą - inspektorem ds. ochrony środowiska w Urzędzie Gminy Kołczygłowy

Spis treści

1.	WSTĘP	4
2.	CEL I ZADANIA PROGRAMU	5
3.	SZKODLIWOŚĆ AZBESTU DLA ZDROWIA LUDZKIEGO.....	7
4.	KLASYFIKACJA ORAZ ZAKRES ZASTOSOWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST..	10
5.	STAN PRAWNY	13
6.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	16
7.	ILOŚĆ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST W GMINIE	18
8.	ASPEKTY FINANSOWE PROGRAMU	22
9.	SKŁADOWISKA ODPADÓW AZBESTOWYCH	23
10.	ZAŁOŻENIA ORGANIZACJI, KONTROLI I MONITORINGU PROGRAMU	26
11.	HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU	30
	STRESZCZENIE	33
	Załącznik 1. Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U.04.71.649) - wzór	34
	Załącznik 2a. Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania (Dz.U.03.192.1876) - wzór	36
	Załącznik 2b. Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone (Dz.U.03.192.1876) - wzór	38
	Załącznik 3. Wzór wniosku o dofinansowanie.....	40

Spis tabel

Tabela 1. Zastosowanie wyrobów zawierających azbest.....	11
Tabela 2. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w gminie Kołczygłowy w 2008 r. wśród osób fizycznych	18
Tabela 3. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w gminie Kołczygłowy w 2008 r. wśród osób niefizycznych	19
Tabela 4. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w gminie Kołczygłowy w 2008 r. wg rodzaju budynku.....	20
Tabela 5. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w gminie Kołczygłowy w 2008 r. wśród osób fizycznych wg stopnia pilności	20
Tabela 6. Wykaz podmiotów uprawnionych do usuwania i składowania odpadów zawierających azbest na terenie powiatu bytowskiego	24
Tabela 7. Wytyczne dla jednostek samorządu lokalnego do sporządzenia planów gospodarki odpadami	27
Tabela 8. Wskaźniki monitorowania Programu	29
Tabela 9. Harmonogram realizacji programu na lata 2009-2012	30

1. WSTĘP

W związku ze stwierdzonymi właściwościami chorobotwórczymi włókien azbestu, stwarzającymi poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, dnia 14 maja 2002 r. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej przyjęła długofalowy programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski.

Podstawowym celem programu jest oczyszczenie terytorium kraju z azbestu i usunięcie stosowanych od wielu lat materiałów zawierających azbest do 2032 r.

Program zakłada, że jego realizacja będzie wymagała współpracy wielu jednostek i instytucji, zarówno na szczeblu centralnym, wojewódzkim, jak i regionalnym. Wszystkim uczestnikom Programu przypisano zadania, których wykonanie warunkuje osiągnięcie założonego celu.

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kołczygłowy na lata 2008-2032” jest efektem realizacji założeń programu krajowego.

Niniejszy Program wraz z inwentaryzacją azbestu i wyrobów zawierających azbest zostały wykonane i sfinansowane na podstawie umowy nr 15/U-I/DIW-12/08 z 2 października 2008 r. zawartej pomiędzy Gminą Kołczygłowy a Ministerstwem Gospodarki.

Opracowanie Programu gminnego zostało poprzedzone inwentaryzacją obiektów zawierających azbest i wyroby azbestowe. Ponadto został przygotowany plik importu danych inwentaryzacyjnych do Bazy Wyrobów i Odpadów Zawierających Azbest prowadzonej przez Ministerstwo Gospodarki.

2. CEL I ZADANIA PROGRAMU

Celem nadrzędnym Programu jest:

„Eliminacja z obszaru gminy odpadów oraz materiałów zawierających azbest oraz ochrona zdrowia mieszkańców gminy przed szkodliwymi skutkami zdrowotnymi związanymi z użytkowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest do 2032 r.”

Celowi głównemu podporządkowano zadania (działania) szczegółowe, jakie należy wykonać w przyjętym w niniejszym dokumencie przedziale czasowym 2008-2032 r.

Dla obszaru gminy Kołczygłowy sformułowano następujące zadania:

1. ustalenie rejonów spodziewanego wzrostu zagrożenia pyłem azbestu z uwagi na koncentrację występowania uszkodzeń lub technicznego zużycia wyrobów zawierających azbest,
2. wystąpienie do odpowiednich jednostek o przeprowadzenie monitoringu zagrożonych rejonów (obiektów) i ustalenia stopnia emisji pyłu i włókien azbestu w przypadku ich stwierdzenia, przedstawienie wyników monitoringu na mapie gminy,
3. podejmowanie w miarę potrzeby odpowiednich działań administracyjnych w stosunku do właścicieli lub zarządców obiektów szczególnie zagrożonych,
4. współpraca z przedsiębiorstwami zajmującymi się usuwaniem wyrobów zawierających azbest (w tym wnikliwe analizowanie wniosków w zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest, szczególnie w zakresie wyposażenia technicznego do prowadzenia takich prac oraz zatrudniania pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest), stworzenie i aktualizowanie rejestrów podmiotów zajmujących się zagospodarowaniem odpadów zawierających azbest na terenie gminy,
5. prowadzenie lokalnej polityki społecznej w zakresie dofinansowania usuwania wyrobów zawierających azbest (program dofinansowywania usuwania odpadów zawierających azbest przez osoby fizyczne),
6. aktualizacja gminnego programu usuwania azbestu,
7. sukcesywne dokonywanie przeglądów technicznych obiektów użyteczności publicznej na terenie gminy stosownie do Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649) i sukcesywne usuwanie tych wyrobów w zależności od wyników oceny,
8. rozpowszechnienie informacji wśród mieszkańców gminy na temat obowiązku wypełnienia przez właścicieli obiektów budowlanych arkuszy oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649) i złożenia ich do właściwego urzędu,
9. przeprowadzenie akcji informacyjnej wśród właścicieli, zarządców lub użytkowników miejsc, w których jest lub był wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest (przygotowanie folderów informacyjnych dotyczących dokonywania przeglądu technicznego tych wyrobów oraz dokonania oceny stanu i możliwości ich bezpiecznego użytkowania),
10. współpraca z Nadzorem Budowlanym, wymiana informacji między organami (coroczna) dotycząca ocen wyrobów zawierających azbest oraz zgłoszeń prac przy naprawie lub ich usunięciu,

11. wyznaczenie w urzędzie gminy osób odpowiedzialnych za nadzorowanie realizacji programu usuwania azbestu na ich terenie, kontakt z osobami prawnymi i fizycznymi, udzielanie informacji na temat:
 - przepisów regulujących postępowanie z wyrobami zawierającymi azbest,
 - dokumentów jakie należy wypełnić, żeby spełnić obowiązek inwentaryzacyjny; procedur usuwania, zabezpieczania, wywożenia i składowania azbestu,
 - firm mających prawo wykonywać prace związane z usuwaniem materiałów zawierających azbest na terenie gminy,
 - środków na dofinansowanie usunięcia wyrobów zawierających azbest,
 - lokalizacji składowisk odpadów niebezpiecznych, na które można wywozić materiały zawierające azbest,
12. sporządzenie i aktualizowanie zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest, w układzie 3-ch grup pilności (jak w arkuszach ocen),
13. przekazanie zebranych informacji (zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest) wraz z arkuszami ocen, do urzędu nadzoru budowlanego w gminie,
14. podjęcie działań w celu zabezpieczenia środków z budżetu gminy na realizację założonych celów, podjęcie współpracy w celu pozyskania informacji na temat preferencyjnych kredytów ekologicznych na usuwanie wyrobów azbestowych w bankach.

3. SZKODLIWOŚĆ AZBESTU DLA ZDROWIA LUDZKIEGO

Azbest jest nazwą handlową grupy minerałów włóknistych, które pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Włóknistą odmianę minerałów cechuje charakterystyczna struktura w postaci wiązek włókien (w istocie wydłużonych rurek). Długość wiązek wynosi od dziesiątych części milimetra do 10 cm. Azbesty poddawane obróbce mogą rozpadać się na mniejsze cząstki. Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien azbestu, zawieszonych w powietrzu. Jeśli włókna azbestu nie są uwalniane do powietrza minerał ten nie stanowi zagrożenia zdrowotnego dla ludzi. Na wystąpienie negatywnych skutków zdrowotnych wywołanych azbestem wpływają: rodzaj azbestu, wymiary tworzących go włókien, stężenie w wdychanym powietrzu, czas trwania narażenia.

Liczne badania dowiodły, że na biologiczną agresywność pyłu azbestowego wpływa przede wszystkim średnica włókien. Włókna cienkie, o średnicy poniżej 3 mikrometrów, przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, podczas gdy włókna grube, o średnicy powyżej 5 mikrometrów, zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, to znaczy takie, które mogą występować w trwałej postaci w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do pęcherzyków płucnych. Są one dłuższe od 5 mikrometrów, mają grubość mniejszą od 3 mikrometrów, a stosunek długości włókna do jego grubości nie jest mniejszy niż 3:1. Wielkość włókien azbestu uzależniona jest od rodzaju minerału. Azbest można podzielić zasadniczo na dwie grupy minerałów tj. serpentynów i amfiboli. Do azbestów serpentynowych należy głównie jedna odmiana azbestu – azbest chryzotylowy. Jest on wydobywany i stosowany w największych ilościach. Spośród azbestów amfibolowych przemysłowe znaczenie mają dwie odmiany: azbest amosytowy i krokidolitowy. Istnieją jeszcze inne odmiany azbestu amfibolowego, np. antofyllit, tremolit i aktynolit, które nie posiadają znaczenia przemysłowego. Do minerałów azbestopodobnych należą: attapulgit, sepiolit, talk włóknisty, wollastonit, serpentynie włókniste, antrygoryt włóknisty oraz zeolity włókniste.

Azbest posiada szczególne właściwości fizyczno-chemiczne, które sprawiły, że znalazł on zastosowanie w produkcji wielu elementów. Do tych właściwości należą: odporność na wysoką temperaturę, odporność na chemikalia, kwasy, zasady, wodę morską, odporność na ścieranie, duża sprężystość i wytrzymałość mechaniczna, elastyczność, izolacja termiczna i elektryczna oraz słabe przewodnictwo ciepła.

Ze względu na to, że włókna azbestu chryzotylowego są łatwiej zatrzymywane w górnych partiach układu oddechowego, w porównaniu z włóknami azbestów amfibolowych, narażenie na kontakt z azbestem amfibolowym niesie ze sobą większe ryzyko zachorowania. Z tego względu od 1985 r. zaprzestano stosowania w Polsce azbestu krokidolitowego.

Szkodliwe działanie azbestu polega na długotrwałym drażnieniu tkanki miękkiej, ma więc charakter fizyczny, a nie chemiczny. Obecnie nie wiadomo jaka minimalna ilość pyłu azbestowego wywołuje choroby. Mimo istnienia normatywów higienicznych dla stężenia włókien azbestu w powietrzu nie można określić dawki progowej pyłu dla działania rakotwórczego azbestu. Wiadomo jednak, że im więcej włókien azbestu wdychanych jest do układu oddechowego, tym większe ryzyko choroby. Oznacza to, że zachorować mogą nie tylko osoby, które miały długotrwały kontakt z azbestem w związku z wykonywaną pracą, ale i te, które oddychały powietrzem z włóknami azbestowymi przez krótki czas.

Narażenie zawodowe na pył azbestowy może być przyczyną następujących chorób układu oddechowego:

- pylicy azbestowej (azbestozy) – jest to proces zwłóknienia tkanki płucnej występujący u osób zawodowo narażonych na pył azbestowy; procesy te przebiegają bardzo wolno, przeważnie pierwsze objawy uświadczniają się dopiero

po około 10 latach, a sama azbestoza nierzadko wykrywana jest 20 lat po pierwszym kontakcie z azbestem,

- łagodnych zmian opłucnowych,
- raka płuc (najpowszechniejszego nowotworu złośliwego, powodowanego przez azbest),
- międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej, nowotworów o wysokiej złośliwości.

Przy narażeniu komunalnym na pył azbestowy głównym skutkiem zdrowotnym, który należy brać pod uwagę, jest międzybłoniak opłucnej i otrzewnej. W zależności od poziomu ekspozycji, może być obserwowany wzrost ryzyka raka płuc.

Dopuszczalne stężenie pyłu azbestu w powietrzu atmosferycznym w Polsce wynosi 1000 włókien/m³ powietrza w pomiarach 24-godzinnych. Przeprowadzone badania kontrolne środowiskowych stężeń włókien azbestu w aglomeracjach wielkomiejskich wykazały najwyższe, ponadnormatywne stężenia przy węzłach komunikacyjnych zlokalizowanych w dużych ośrodkach miejskich: Warszawie, Katowicach i Łodzi.

Efektom narażenia komunalnego na azbest jest wzrost występowania zmian opłucnowych, szczególnie uwapnionych zmian opłucnej oraz zwiększone ryzyko międzybłoniaka opłucnej. Nie ma w Polsce dokładnych danych dotyczących liczby osób, w przeszłości narażonych zawodowo, oraz w przeszłości i obecnie narażonych środowiskowo. Nadal istnieje skażenie środowiska pyłem azbestu, pochodzącym z tak zwanych „dzikich wysypisk odpadów” – szczególnie w lasach i odkrytych wyrobiskach. Nadal ma miejsce pylenie – w coraz większym stopniu – z uszkodzonych powierzchni płyt na dachach i elewacjach budynków.

Ze względu na swoją niezniszczalność oraz specyficzne właściwości azbest wprowadzony do środowiska otaczającego człowieka utrzymuje się w nim przez czas nieokreślony. Podstawowymi źródłami przedostawania się azbestu do środowiska w wyniku działalności człowieka jest: transport, a także usuwanie oraz przeróbka odpadów przemysłowych. Źródła te można podzielić na następujące grupy:

- Źródła naturalne: zanieczyszczenie skorupy ziemskiej, zanieczyszczenie azbestem eksploatowanych złóż węgla kamiennego, rud miedzi, kamieni budowlanych oraz zanieczyszczenie wód przepływających przez złoża zawierające azbest. Rakotwórcze włókna są wszechobecne z powodu wietrzenia i korozji formacji geologicznych, a także z powodu działalności człowieka. W praktyce naturalne źródła mają mniejsze znaczenie ze względu na znaczne rozproszenie oraz występowanie na terenach stosunkowo rzadko zaludnionych, podczas kiedy inne źródła, które są związane z działalnością człowieka mają miejsce zwykle na terenach o dużej gęstości zaludnienia.
- Źródła związane z przetwarzaniem azbestu – zakłady przetwórstwa i produkcji azbestu, kopalnie.
- Zanieczyszczenie powietrza spowodowane przez stosowanie wyrobów zawierających azbest - dotyczy głównie korozji płyt azbestowo-cementowych, eternitu, na którą duży wpływ mają „kwaśne deszcze”, a także inne toksyczne substancje występujące w powietrzu atmosferycznym.
- Odpady przemysłowe, które mają związek z przetwórstwem azbestu. Tutaj bardzo istotnym problemem w ochronie środowiska jest niewłaściwe zagospodarowanie składowiska odpadów azbestowych (praktycznie niezniszczalne włókna azbestu).
- Źródła wewnątrz pomieszczeń, czyli np.: izolacje zawierające azbest, urządzenia klimatyzacyjne, grzewcze, wentylacyjne.

Prawidłowe zabezpieczenie wyrobów zawierających azbest zapewnia bezpieczeństwo jedynie przez ok. 30 lat. Potem stan techniczny większości z nich nieuchronnie pogarsza się. Dlatego jedynym sposobem wykluczenia niebezpieczeństwa związanego z azbestem jest jego stopniowe usuwanie z otoczenia i - co bardzo ważne - usuwanie z zachowaniem zasad bezpieczeństwa pracy oraz ochrony środowiska.

Poważny niepokój musi budzić fakt, że usuwanie obecnie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest przez przypadkowe i nieprofesjonalne firmy, zwiększa tylko zagrożenie pyłem azbestowym dla mieszkańców kraju.

Obeenie nie ma dowodów świadczących o tym, że azbest wchłonięty drogą pokarmową, np. w wodzie, jest szkodliwy dla zdrowia. Zarówno raport WHO jak i stanowisko Państwowego Zakładu Higieny są w tej sprawie jednoznaczne. Dlatego zastępowanie rur azbestowo-cementowych w instalacjach ziemnych wyrobami bezazbestowymi powinno następować sukcesywnie, w miarę technicznego zużycia lub w przypadku woli wymiany na rury bezazbestowe.

4. KLASYFIKACJA ORAZ ZAKRES ZASTOSOWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Szerokie zastosowanie azbestu w stosunkowo dużych ilościach miało miejsce w Polsce w okresie ostatnich 100 lat. Azbest stosowany był w produkcji wielu wyrobów przemysłowych, lecz przede wszystkim (co najmniej około 80%) do produkcji wyrobów budowlanych. Do najważniejszych wyrobów azbestowych należą: wyroby azbestowo-cementowe, które powstają z azbestu chryzotylowego i amfiboli, wśród których można wyróżnić: rury ciśnieniowe, płyty dekarne, płyty okładzinowe i elewacyjne. Ich właściwości to: lekkość, wytrzymałość na działanie mechaniczne, odporność na gnienie i korozję, ogniotrwałość; wyroby uszczelniające, takie jak:

- płyty azbestowo-kauczukowe – należą do najbardziej popularnych wyrobów uszczelniających. Charakteryzują się odpornością na wysoką temperaturę, elastycznością oraz dobrą wytrzymałością na ściskanie,
- szczeliwa plecione – używane są do uszczelnienia części pracujących w wysokich temperaturach oraz w środowiskach zawierających wodę, gazy obojętne i aktywne, kwasy, oleje, smary,
- wyroby cierne, do których należą: klocki hamulcowe,
- okładziny cierne – stosowane w różnego typu hamulcach,
- wyroby izolacyjne: włóknina, wata, przędza, sznury, tkaniny termoizolacyjne, taśmy. Wyroby izolacyjne stosowane są do izolacji urządzeń pracujących w wysokich temperaturach (np. w silnikach okrętowych), a także w kotłach parowych, zbiornikach, wymiennikach ciepła. Wyrabia się także z nich ubrania i tkaniny ognioodporne,
- wyroby hydroizolacyjne, takie jak np.: kity uszczelniające, asfalty drogowe uszlachetnione, papa dachowa, lepiki asfaltowe,
- wyroby stosowane w przemyśle farmaceutycznym i piwowarskim, gdzie azbest pełni funkcje wypełniacza do lakierów i izolacji przewodów grzewczych.

Azbest stosowano w wyrobach budowlanych powszechnego użycia jako eternit, czyli płyty faliste azbestowo-cementowe o zawartości 10-13 % azbestu do pokryć dachowych; płyty typu „karo” – dachowe pokrycia lub elewacje, płyty prasowane – płaskie o zbliżonej zawartości azbestu; rury azbestowo-cementowe wysokociśnieniowe (krokidolit) i kanalizacyjne, stosowane także jako przewody wentylacyjne i dymowo-spalinowe (zawartość azbestu ok. 22 %); wszelkiego rodzaju kształtki azbestowo-cementowe; elementy wielkowymiarowe, stosowane w budownictwie ogólnym i przemysłowym (płyty azbestowo-cementowe płaskie wykorzystywane w lekkich przegrodach ścian warstwowych i wbudowane w płyty warstwowe prefabrykowane).

Azbest stosowano w elektrowniach i elektrociepłowniach, w obmurzach kotłów (jako izolacje termiczne w formie sznurów i tektur na uszczelnieniach dylatacji podgrzewaczy powietrza), ale również w uszczelnieniach urządzeń poddanych wysokiej temperaturze, w zaworach, wymiennikach ciepła, w izolacjach tras ciepłowniczych (jako płaszcze azbestowo-cementowe lub azbestowo-gipsowe).

Azbest stosowano również do termoizolacji i izolacji elektrycznych urządzeń grzewczych w tramwajach, elektrowozach, wagonach, metrze (maty azbestowe w grzejnikach i tablicach rozdzielni elektrycznych), w termoizolacji silników pojazdów mechanicznych, w uszczelkach pod głowice, elementach kolektorów wydechowych oraz elementach ciernych – sprzęgłach i hamulcach. Powszechnie stosowano azbest w kolejnictwie, w przemyśle lotniczym i stoczniowym, np. w statkach, szczególnie w miejscach narażonych na ogień, wymagających zwiększonej odporności na wysoką temperaturę.

Azbest występuje w hutach szkła – m.in. w wałach ciągnących. Z azbestu wykonane są także przepony stosowane w elektrolitycznej produkcji chloru.

Podstawą klasyfikacji wyrobów zawierających azbest jest jego zawartość w wyrobie, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościowa wyrobu. Z uwagi na te właściwości wyróżniono dwie klasy wyrobów azbestowych:

Klasa I obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m³ definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe m.in. w sprzęcie AGD, płytki podłogowe PCW oraz materiały i wykładziny cierne. Ocena wielkości produkcji wymienionych wyrobów oraz ilości aktualnie użytkowanych jest niemożliwa do przeprowadzenia.

Klasa II obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m³ definiowane jako „twarde”, zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia (np. pęknięcia) ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Natomiast niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Z zaliczanych do tej klasy wyrobów najbardziej w Polsce rozpowszechnione są płyty azbestowo-cementowe faliste oraz płyty azbestowo-cementowe „karo” stosowane jako pokrycia dachowe, szczególnie na terenach wiejskich oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym na osiedlach miejskich. W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo-cementowe, z których należy wymienić przede wszystkim rury służące do wykonywania instalacji wodociagowych i kanalizacyjnych oraz w budownictwie jako przewody kominowe i zsypy.

W tabeli 1 poniżej przedstawiono przykładowe zastosowanie wyrobów azbestowych.

Tabela 1. Zastosowanie wyrobów zawierających azbest

Klasa wyrobu	Rodzaj wyrobu zawierającego azbest	Zastosowanie
I	masy azbestowe natryskowe	izolacja ognioochronna konstrukcji stalowych i przegród budowlanych izolacja akustyczna obiektów użyteczności publicznej
I	sznury	piece przemysłowe wraz z kanałami spalin, nagrzewnice, rekuperatory, kominy przemysłowe
I	tektura azbestowa	izolacja termiczna i uszczelnienia w instalacjach przemysłowych, aparaturze kontrolno-pomiarowej i laboratoryjnej
I	płyty azbestowo-kauczukowe	uszczelnianie urządzeń przemysłowych pracujących w środowisku agresywnym
I	wyroby tekstylne z azbestu (rękawice i tkaniny azbestowe)	ochrona pracowników
I	masa lub tektura azbestowa	drobne urządzenia w gospodarstwach domowych, np. żelazka, płytki kuchenne, piece akumulacyjne
I	materiały i wykładziny cierne zawierające azbest	hamulce i sprzęgła
I	masy ognioodporne zawierające azbest	piece przemysłowe wraz z kanałami spalin
II	płyty azbestowo-cementowe faliste i gąsiorzy	pokrycia dachowe, balkony
II	płyty azbestowo-cementowe płaskie prasowane	ściany osłonowe ściany działowe elewacje zewnętrzne osłona ścian przewodów windowych, szybów wentylacyjnych i instalacyjnych, chłodnie kominowe, chłodnie wentylatorowe
II	płyty azbestowo-cementowe płaskie „karo”	pokrycia dachowe elewacje zewnętrzne

Klasa wyrobu	Rodzaj wyrobu zawierającego azbest	Zastosowanie
II	plyty azbestowo-cementowe suchoformowane „kolorys”, „acekol” i inne	elewacje zewnętrzne osłony kanałów wentylacyjnych i klimatyzacyjnych ściany działowe
II	rury azbestowo-cementowe (bezcisnieniowe i ciśnieniowe)	przewody kanalizacyjne i wodociągowe rynny spustowe na śmieci przewody kominowe
II	otuliny azbestowo-cementowe	izolacja urządzeń ciepłowniczych i innych przemysłowych
II	kształtki azbestowo-cementowe budowlane	przewody wentylacyjne podokienniki osłony rurociągów ciepłowniczych osłony kanałów spalinowych i wentylacyjnych
II	kształtki azbestowo-cementowe elektroizolacyjne	przegrody izolacyjne w aparatach i urządzeniach elektrycznych
II	plytki PCV	podłogi w blokach mieszkalnych
I lub II	plyty azbestowo-cementowe konstrukcyjne ognioodporne	osłony ognioodporne i przeciwpożarowe w budynkach przemysłowych (kotłownie) izolacja urządzeń grzewczych grodzie przeciwogniowe w okrętownictwie

5. STAN PRAWNY

Regulacje prawne dotyczące azbestu dotyczą wszystkich etapów jego zagospodarowania, poczynwszy od momentu usunięcia wyrobów azbestowych z obiektów budowlanych do ich deponowania na składowiskach. Poniżej zestawiono wykaz obowiązujących aktów prawnych.

Wykaz ustaw dotyczących bezpiecznego postępowania i ochrony przed azbestem i materiałami zawierającymi azbest:

1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. 2006 Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity Dz. U. 2004, Nr 3, poz. 20 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11, poz. 84, z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2007, Nr 39, poz. 251 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. 2008, Nr 25, poz. 150 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 z późn. zm.).

Wykaz rozporządzeń dotyczących bezpiecznego postępowania i ochrony przed azbestem i materiałami zawierającymi azbest:

1. Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielonych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. Nr 19, poz. 231),
2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206),
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 30, poz. 213),
4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych (Dz. U. Nr 101, poz. 686),
5. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 108, poz. 953),
6. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 27 sierpnia 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 198, poz. 2042),
7. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439),
8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nie selektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595),

9. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833),
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2003 r. Nr 1, poz. 12),
16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu i sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858),
17. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 236, poz. 1986),
18. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 września 2005 r. w sprawie kursów kształcących dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne (Dz. U. Nr 187, poz. 1571),
19. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 237, poz. 2011),
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549),
21. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126),
22. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876),
23. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649),
24. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. Nr 280, poz. 2771),
25. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. Nr 160, poz. 1356),
26. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 73, poz. 645),
27. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie podziemnych składowisk odpadów (Dz. U. Nr 110, poz. 935),
28. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz. U. Nr 201, poz. 1674),
29. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 10 października 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 212, poz. 1769),
30. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824),

Wykaz innych dokumentów:

1. Dyrektywa rady z dnia 19 marca 1987 r. w sprawie ograniczania zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu (87/217/EWG) (Dz. U. L 85 z 28.3.1987, str.40).

6. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Kołczygłowy położona jest w zachodniej części województwa pomorskiego, w powiecie bytowskim. Leży przy głównym drogowym szlaku łączącym Bytów ze Słupskiem (w odległości 30 km od Słupska i 20 km od Bytowa). Gmina sąsiaduje od zachodu z gminą Trzebielino i gminą Miastko, od południa z gminą Tuchomie, od wschodu z gminą Borzytuchom, a od północy z gminą Dębica Kaszubska.

Powierzchnia gminy wynosi 17 334 hektarów. Administracja gminna składa się z 16 sołectw: Barkocin, Barnowiec, Barnowo, Darżkowo, Gałąźnia Wielka, Jezierze, Kołczygłowy, Kołczygłówki, Łobzowo, Łubno, Podgórze, Radusz, Wądół, Wierszyno, Witanowo i Zagony.

W 2007 roku gmina Kołczygłowy liczyła 4 317 mieszkańców (wg GUS, faktyczne miejsce zamieszkania, stan na 31 XII 2007). Współczynnik gęstości zaludnienia wynosi 25 osób na km².

Na terenie gminy Kołczygłowy w rejestrze ewidencji działalności gospodarczej figuruje 264 podmiotów gospodarczych (wg GUS, 2007 r.), w tym:

- sektor publiczny:
 - podmioty gospodarki narodowej ogółem – 13,
 - spółki handlowe – 1,
 - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem – 10;
- sektor prywatny:
 - podmioty gospodarki narodowej ogółem – 251,
 - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 212,
 - spółki handlowe – 7,
 - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego – 3,
 - spółdzielnie – 4,
 - fundacje – 1,
 - stowarzyszenia i organizacje społeczne – 13.

Dominującą rolę odgrywają zakłady przemysłu drzewnego.

Kołczygłowy to gmina typowo rolnicza. Według danych GUS za rok 2005, użytki rolne zajmują ogółem 6 468 hektarów, w tym grunty orne – 5 310 ha, sady – 12 ha, łąki – 613 ha i pastwiska 533 ha. Znaczna część uprawianych gruntów w gminie zalicza się do niskich klas bonitacyjnych – 60% gruntów zalicza się do klasy IVb, a prawie 30% do klasy V.

Lasy zajmują ogółem 9 578,6 ha (dane GUS, 2007r.). Lesistość w gminie wynosi 53,5%. Gmina Kołczygłowy położona jest na terenach pojezierza bytowskiego posiadających wysokie walory przyrodnicze. Północna część gminy znajduje się w Parku Krajobrazowym Dolina Słupi (7460 ha), duża część gminy stanowi otulinę Parku. Tereny te zostały włączone do sieci obszarów chronionych Natura 2000.

Gmina Kołczygłowy położona jest w zasięgu Niecki Brzeźnej. Występują tutaj utwory paleozoiczne, permsko-mezozoiczne i kenozoiczne. Powierzchnię gminy budują utwory kenozoiczne, trzeciorzędowe i czwartorzędowe (dominujące w przeważającej części gminy). Miąższość pokrywy czwartorzędowej jest zróżnicowana i waha się od około 50 do 200 metrów.

Decydującą rolę rzeźbotwórczą na obszarze gminy odegrało zlodowacenie bałtyckie. Obszar gminy ukształtowany przez najmłodsze stadia zlodowacenia bałtyckiego oraz późniejszą działalność wód polodowcowych charakteryzuje się występowaniem wielu zróżnicowanych form terenu. Najwyższy punkt terenu (237,7m n.p.m.) zlokalizowany jest w okolicy wsi Podgórze, a najniżej położone obszary (ok. 110m n.p.m.) znajdują się w północno-wschodniej części gminy, gdzie zalegają utwory sandrowe – piaski, piaski ze żwirem i żwiry wodnolodowcowe. W obrębie gminy znajdują się wzgórza czołowomorenowe, budujące piaski, żwiry i głązy, ale również gliny zwałowe. W wyniku wytapiania się brył martwego lodu powstały liczne wytopiska – podmokłe lub wypełnione wodą zagłębienia, nie posiadające najczęściej odpływu powierzchniowego. Występują

w nich osady młodszej epoki czwartorzędu – holocenu: torfy, muły organiczne, namuły i kreda jeziorna.

Północna i północno-wschodnia część gminy Kołczygłowy znajduje się w zlewni rzeki Słupi i jej dopływów: Kamienicy, Brodka i Rybicy. Południowa część należy do zlewni rzeki Wieprzy. Na terenie gminy przeważają jeziora lobeliowe o niewielkiej powierzchni, przy których występują podmokłe, bagienne i torfowiskowe obszary. Największe jeziora to: Konradowo oraz Godzież Duża, Godzież Mała, Płaszno, Graniczne i Czarne.

7. ILOŚĆ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST W GMINIE

W listopadzie 2008 r. przeprowadzono inwentaryzację nagromadzonych wyrobów zawierających azbest. Inwentaryzację prowadzono przez wizytacje gospodarstw domowych. Na tej podstawie zewidencjonowano ilość wyrobów zawierających azbest jaka jest obecnie w posiadaniu osób fizycznych oraz podmiotów gospodarczych. Jak wynika z zebranych informacji najczęściej stosowanym wyrobem zawierającym azbest na terenie gminy Kołczygłowy są płyty azbestowo-cementowe pokryć dachowych - głównie płyty faliste oraz sporadycznie płyty typu „karo”. Zinwentaryzowane ilości tego typu materiału (płyty azbestowo-cementowe) zestawiono w tabelach 2, 3 i 4. Nie stwierdzono występowania na terenie gminy rur azbestowo-cementowych.

Należy jednak przypuszczać, że nie jest to całkowita ilość znajdujących się w gminie wyrobów zawierających azbest. Często sama lokalizacja wyrobów w budynkach jest trudna do przeprowadzenia. Trzeba również pamiętać, że oprócz samych pokryć dachowych azbest zawierają także:

- miękkie płyty i masy torkretowe (poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego - ściany, stropy, zabezpieczenia konstrukcji stalowych),
- chłodnie kominowe i wentylatorowe (płyty, rury),
- sznury uszczelniające i tektura azbestowe w różnych instalacjach - kominy ceramiczne, piece, suszarnie,
- uszczelki, masy uszczelniające i zaprawy specjalne,
- PCV.

W celu obliczenia ilości wyrobów zawierających azbest w jednostce masy przyjęto, że 1 m² falistej oraz płaskiej płyty azbestowo-cementowej waży ok. 14,0 kg (tabele 2 i 3). W ten sposób oszacowano, że spodziewana masa odpadów zawierających azbest w gminie wynosi łącznie ok. 1693,2 Mg, w tym 1350,7 Mg będących własnością osób fizycznych.

Tabela 2. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w gminie Kołczygłowy w 2008 r. wśród osób fizycznych

Lp.	Miejscowość	Liczba gospodarstw domowych		Liczba mieszkańców ogółem	Ilość wyrobów azbestowych		Wskaźnik na gospodarstwo z azbestem	Wskaźnik na mieszkańca
		ogółem	z azbestem		[m ²]	[Mg]	[Mg/gosp.]	[Mg/osobę]
1	Barkocin	18	9	88	2389	33,5	3,7	0,4
2	Barnowiec	54	26	235	4016	56,2	2,2	0,2
3	Barnowo	92	66	391	4974	69,6	1,1	0,2
4	Darżkowo	25	15	90	3122	43,7	2,9	0,5
5	Dobojewo	1	0	2	0	0,0	0,0	0,0
6	Gałąźnia Mała	27	13	129	947	13,3	1,0	0,1
7	Gałąźnia Wielka	76	35	370	6421	89,9	2,6	0,2
8	Górki	29	29	134	7324	102,5	3,5	0,8
9	Jezierze	51	24	229	4007	56,1	2,3	0,2
10	Kołczygłowski	67	55	310	8354	117,0	2,1	0,4
11	Radusz	50	19	243	4000	56,0	2,9	0,2
12	Wierszyno	44	34	194	4748	66,5	2,0	0,3
13	Świelubie	6	3	26	925	12,9	4,3	0,5
14	Kołczygłowy	299	109	1198	15230	213,2	2,0	0,2
15	Laski	7	4	22	418	5,9	1,5	0,3
16	Łobzowo	25	21	110	5840	81,8	3,9	0,7

Lp.	Miejscowość	Liczba gospodarstw domowych		Liczba mieszkańców ogółem	Ilość wyrobów azbestowych		Wskaźnik na gospodarstwo z azbestem	Wskaźnik na mieszkańca
		ogółem	z azbestem		[m ²]	[Mg]		
17	Łubno	57	45	184	7065	98,9	2,2	0,5
18	Miłobądz	12	9	53	2669	37,4	4,2	0,7
19	Podgórze	18	10	103	3058	42,8	4,3	0,4
20	Przyborze + Rożki	7	4	19	1718	24,0	6,0	1,3
21	Wądół	15	14	77	3433	48,1	3,4	0,6
22	Witanowo	19	17	75	3199	44,8	2,6	0,6
23	Zagony + Zatoki	25	16	121	2621	36,7	2,3	0,3
Razem		1024	577	4403	96478	1350,7	2,3	0,3

Tabela 3. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w gminie Kołczygłowy w 2008 r. wśród osób niefizycznych

Lp.	Miejscowość	Ilość	
		[m ²]	[Mg]
1	Barkocin	11	0,2
2	Barnowiec	0	0,0
3	Barnowo	9440	132,2
4	Darżkowo	28	0,4
5	Dobojewo	0	0,0
6	Gałąźnia Mała	895	12,5
7	Gałąźnia Wielka	145	2,0
8	Górki	11	0,2
9	Jezierze	2975	41,7
10	Kołczygłówki	3939	55,2
11	Radusz	17	0,2
12	Wierszyno	672	9,4
13	Świelubie	20	0,3
14	Kołczygłowy	22	0,3
15	Laski	0	0,0
16	Łobzowo	11	0,2
17	Łubno	5288	74,0
18	Miłobądz	0	0,0
19	Podgórze	0	0,0
20	Przyborze + Rożki	0	0,0
21	Wądół	10	0,1
22	Witanowo	105	1,5
23	Zagony + Zatoki	875	12,2
Razem		24464	342,5

Tabela 4. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w gminie Kołczygłowy w 2008 r. wg rodzaju budynku

w 2006 r. wg rodzaju budynku					
Lp.	Miejscowość	Budynki mieszkalne	Budynki gospodarcze osób fizycznych	Budynki gospodarcze podmiotów gosp., inne obiekty	Razem
1	Barkocin	177	2213	11	2401
2	Barnowiec	1296	2721	0	4016
3	Barnowo	1831	3143	9440	14414
4	Darżkowo	1160	1962	28	3150
5	Dobojewo	0	0	0	0
6	Gałąźnia Mała	47	900	895	1842
7	Gałąźnia Wielka	930	5491	145	6566
8	Górki	2149	5176	11	7336
9	Jezierze	217	3790	2975	6982
10	Kołczygłówki	4091	4263	3939	12293
11	Radusz	1561	2439	17	4017
12	Wierszyno	595	4153	672	5420
13	Świelubie	276	649	20	945
14	Kołczygłowy	9924	5305	22	15251
15	Laski	0	418	0	418
16	Łobzowo	807	5033	11	5851
17	Łubno	3367	3697	5288	12353
18	Miłobądz	94	2575	0	2669
19	Podgórze	407	2650	0	3058
20	Przyborze + Rożki	194	1524	0	1718
21	Wądoł	417	3016	10	3443
22	Witanowo	1758	1441	105	3304
23	Zagony + Zatoki	207	2414	875	3496
Razem		31507	64970	24464	120941

Tabela 5. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w gminie Kołczygłowy w 2008 r. wśród osób fizycznych wg stopnia pilności

Lp.	Miejscowość	Stopień pilności					
		I		II		III	
		[m ²]	[Mg]	[m ²]	[Mg]	[m ²]	[Mg]
1	Barkocin	0	0,0	640	9,0	1749	24,5
2	Barnowiec	0	0,0	0	0,0	4016	56,2
3	Barnowo	123	1,7	105	1,5	4746	66,4
4	Darżkowo	1367	19,1	0	0,0	1755	24,6
5	Dobojewo	0	0,0	0	0,0	0	0,0
6	Gałąźnia Mała	0	0,0	0	0,0	947	13,3
7	Gałąźnia Wielka	78	1,1	0	0,0	6343	88,8
8	Górki	0	0,0	0	0,0	7324	102,5
9	Jezierze	933	13,1	292	4,1	2782	39,0

Lp.	Miejscowość	Stopień pilności					
		I		II		III	
		[m ²]	[Mg]	[m ²]	[Mg]	[m ²]	[Mg]
10	Kołczygłówki	2538	35,5	192	2,7	5624	78,7
11	Radusz	841	11,8	0	0,0	3159	44,2
12	Wierszyno	1530	21,4	0	0,0	3218	45,1
13	Świelubie	0	0,0	0	0,0	925	12,9
14	Kołczygłowy	1196	16,7	194	2,7	13840	193,8
15	Laski	0	0,0	0	0,0	418	5,9
16	Łobzowo	0	0,0	0	0,0	5840	81,8
17	Łubno	2917	40,8	175	2,5	3973	55,6
18	Miłobądz	0	0,0	0	0,0	2669	37,4
19	Podgórze	1149	16,1	0	0,0	1909	26,7
20	Przyborze + Rożki	0	0,0	0	0,0	1718	24,0
21	Wądoł	1041	14,6	692	9,7	1700	23,8
22	Witanowo	447	6,3	0	0,0	2752	38,5
23	Zagony + Zatoki	515	7,2	0	0,0	2106	29,5
Razem		14674	205,4	2290	32,1	79513	1113,2

Prognozę ilości usuwanych wyrobów zawierających azbest oparto o założenia Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski. Ustalono, że zewidencjonowana ilość wyrobów zawierających azbest zostanie usunięta do 2032 r. w sposób systematyczny – rocznie będzie usuwane ok. 70,5 Mg.

W celu osiągnięcia zakładanego celu wyroby azbestowe należałoby usuwać sukcesywnie, w miarę ich zużywania. Aktualnie tempo to jest zbyt wolne w stosunku do rzeczywistej ilości wyrobów na terenie gminy. Jednak całkowite usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy będzie wymagało wprowadzenia systemu zachęt finansowych dla właścicieli obiektów zawierających wyroby azbestowo-cementowe, a także wsparcia z budżetu państwa.

8. ASPEKTY FINANSOWE PROGRAMU

Usuwanie wyrobów zawierających azbest, szczególnie w przypadku elementów budowlanych jest kosztowne i wymaga odpowiednich nakładów finansowych. W chwili obecnej koszt demontażu, transportu i unieszkodliwienia 1 m² materiału zawierającego azbest kształtuje się w granicach 20-35 zł. Szacuje się, że całkowity koszt usunięcia wyrobów zawierających azbest będących własnością osób fizycznych z terenu gminy Kołczygłowy wyniesie ok. 2 894 000 zł.

Program zakłada dofinansowanie kosztów usuwania wyrobów zawierających azbest ze środków budżetu gminy w wysokości 50 % całkowitych kosztów demontażu, transportu i unieszkodliwienia, jednak nie więcej niż 3 tys. zł dla jednej osoby fizycznej. Roczna pula przeznaczona dla całej gminy wynosi ok. 20 tys. zł. Kwota ta może zostać zwiększona w przypadku pojawienia się możliwości pozyskania dodatkowych środków z funduszy zewnętrznych. Dofinansowaniem objęte zostaną jedynie osoby fizyczne.

Gmina Kołczygłowy podejmie starania o pozyskanie środków finansowych z zewnętrznych źródeł tj.:

- Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- i innych.

W przypadku zwiększenia kwoty przeznaczonej przez gminę na dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest powyżej 14 tys. euro, gmina zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych, zobowiązana jest do ogłoszenia przetargu, w wyniku którego zostanie wyłoniona jedna firma świadcząca usługi w przedmiotowym zakresie.

Przyznanie dofinansowania będzie uzależnione od stopnia pilności wymiany pokrycia dachowego wynikającego z oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest i lokalizacji obiektu oraz kolejności złożenia wniosku o dofinansowanie. W pierwszej kolejności pomoc finansowa będzie przyznawana właścicielom obiektów, których stan techniczny pokrycia dachowego jest oceniany jako pilny i obiekty te zlokalizowane są w rejonie dużego nagromadzenia wyrobów zawierających azbest.

Warunkiem otrzymania dofinansowania jest złożenie w Urzędzie Gminy wniosku o dofinansowanie oraz wykonanie oceny stanu obiektu z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest wynikającej z Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649). Proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien odbywać się zgodnie z uwarunkowaniami Prawa ochrony środowiska, Prawa budowlanego i Ustawy o odpadach. Prowadzone prace powinny zostać zgłoszone w nadzorze budowlanym na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem robót i powinny być prowadzone przez firmę posiadającą zezwolenie na wytwarzanie odpadów zawierających azbest.

Wzór wniosku o dofinansowanie został zamieszczony w Załączniku 3 do Programu.

9. SKŁADOWISKA ODPADÓW AZBESTOWYCH

Usuwanie wyrobów zawierających azbest łączy się z powstawaniem odpadów. Aktualnie jedyną stosowaną metodą unieszkodliwiania tych odpadów jest ich składowanie. Poniżej zestawiono składowiska przyjmujące odpady zawierające azbest.

woj. dolnośląskie:

- Składowisko Odpadów Stałych "Polowice", KGHM Polska Miedź SA Oddział Huta Miedzi "Legnica" Legnica, ul. Złotoryjska 194 *(na potrzeby zakładu)*
- Składowisko Odpadów Przemysłowych, Wałbrzych ul. Górnicza 1, zarządzane przez Mo-BRUK Korzenna 214, pow. nowosądecki
- Składowisko odpadów przemysłowych w Biechowie, KGHM Polska Miedź SA Oddział Huta Miedzi "Głogów" Żukowice, ul. Żukowicka 1 *(na potrzeby zakładu)*
- składowisko Dolnośląskiej Korporacji Ekologicznej w Oławie ul. Polna 1, Dolnośląska Korporacja Ekologiczna Sp. z o.o. Oława ul. 3 Maja 26 *(azbest składowany jest po przekształceniu w procesie zestalania pod kodem 19 03 06)*

woj. kujawsko-pomorskie:

- składowisko odpadów przy ul. Lisiej, Zakłady Chemiczne „ZACHEM”, Bydgoszcz ul. Wojska Polskiego 65 *(na potrzeby zakładu)*
- zakładowe składowisko odpadów przemysłowych Anwil S.A., Włocławek ul. Toruńska 2 *(na potrzeby zakładu)*

woj. lubuskie:

- składowisko odpadów w Chruściku, ul. Małyszyńska 180 Gorzów Wlkp., zarządzane przez Zakład Utylizacji Odpadów sp. z o.o Gorzów Wlkp. ul. Teatralna 49

woj. łódzkie:

- składowisko odpadów przemysłowych w Zgierzu, ul. Miroszewska 54, zarządzane przez EKO-BORUTA sp. z o.o , Zgierz ul. A. Struga 10
- mokre składowisko popiołu i żużla "Bagno-Lubień" Elektrownia "Bełchatów" S.A., Kleszczów *(na potrzeby zakład)*

woj. małopolskie:

- składowisko odpadów niebezpiecznych w Oświęcimiu, ul. Nadwiślańska 46
- składowisko odpadów "za rz. Białą" w Tarnowie, Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach S.A. ul. Kwiatkowskiego 8
- składowisko komunalne w Ujkowie Starym pow. olkuski, Zakład Gospodarki Komunalnej BOLESŁAW Sp. z o.o. Bolesław, ul. Osadowa

woj. mazowieckie:

- składowisko odpadów komunalnych w Rachocinie, Miasto Sierpc ul. Traugutta 32

woj. podkarpackie:

- składowisko odpadów komunalnych w Młynach pow. jarosławski, Zakład Gospodarki Komunalnej Gminy Radymno z/s w Skołoszowie 341

woj. pomorskie:

- Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Gilwie Małej, Gliwia Mała 8 – powiat kwidziński

- Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Bierkowie, zarządca Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Słupsku, ul. Szczecińska 112 – powiat słupski

woj. śląskie:

- składowisko odpadów w Knurowie ul. Szybowa, zarządzane przez PPHU „KOMART” Sp. z o.o., Knurów ul. Szpitalna 7
- składowisko odpadów komunalnych w Świętochłowicach, MPGK Sp. z o.o. Świętochłowice ul. Łagiewnicka 7641-608
- składowisko odpadów niebezpiecznych i obojętnych w Dąbrowie Górniczej ul. Koksownicza 1, Zakłady Koksownicze "Przyjaźń"

woj. warmińsko-mazurskie:

- Zakład Utylizacji Odpadów w Elblągu, ul. Mazurska 42,

woj. wielkopolskie:

- składowisko odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne Pasięka gm. Trzemeszno, zarządzane przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uslugowe "IZOPOL" S.A. Trzemeszno ul. Gnieźnieńska 4
- składowisko odpadów niebezpiecznych w Koninie ul. Sulańska 11
- składowisko odpadów w Goraninie pow. Koniński, zarządzane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami EKOSERWIS s.c. Wołomin ul. Partyzantów 38

woj. zachodnio-pomorskie:

- składowisko odpadów w m. Dalsze 36 gm. Myślibórz, zarządzane przez EKO-MYŚL Sp. z o.o. w Myśliborzu, ul. 1-go Maja 19
- składowisko odpadów w Sianowie, zarządzane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Koszalinie, ul. Rzeczna 14
- składowisko odpadów w Marianowie ul. Jeziorna 15, zarządzane przez Przedsiębiorstwo EKOMAR Spółka z o.o. *(azbest składowany jest po przekształceniu w procesie zestalania pod kodem 19 03 06)*

Wykaz podmiotów uprawnionych do usuwania i składowania odpadów zawierających azbest na terenie powiatu bytowskiego zawiera tabela 6 poniżej.

Tabela 6. Wykaz podmiotów uprawnionych do usuwania i składowania odpadów zawierających azbest na terenie powiatu bytowskiego

Lp.	Nazwa	Adres	Telefon
Usuwanie odpadów zawierających azbest			
1	AM Trans progres Sp. z o.o.	ul. Sarmacka 7; 61 - 616 Poznań	(061) 656 97 37
2	Firma U. - H. „WOD-PRZEM”	ul. Sokola 34, 87-100 Toruń	
3	P.U.P.H. „BUDMAR”	ul. Na Skarpie 17, 75-343 Koszalin	
4	Zakład R B – Stanisław Karolczak	ul. Przelajowa 10/56, 94-044 Łódź	
5	Zakład Robót Ogólnobudowlanych Stanisław Repiński	ul. Fałata 10, 83-400 Kościerzyna	(058) 680-19-31
6	P. B. L. MJ Sp. z o.o.	ul. Graniczna 6, 05-816 Michałowice	
7	E-PIK Usługi Ekologiczne Sp. z o.o.	ul. Harcerska 16, 63-000 Środa Wlkp.	
8	„DEVICE” Sp. z o.o.	ul. Matemblewska 2b, 80-283 Gdańsk	(058) 341 00 74
9	Olgierd Hewelt – PU-T OLTRANS”	ul. Lipowa 6 Mrzezino, 84-123 Połchowo, gm. Puck	
10	PPHU „ABBA-EKOMED” Sp. z o.o.	ul. Moniuszki 11/13, 87-100 Toruń	

Lp.	Nazwa	Adres	Telefon
Usuwanie odpadów zawierających azbest			
11	SINTAC-POLSKA Sp. z o.o.	ul. Żegańska 1, 04-713 Warszawa-Międzylesie	(022) 812 62 54, 76 27, 45 95
12	Przedsiębiorstwo Budowlane RECON Sp. z o.o	80-408 Gdańsk, ul. Grzegorza z Sanoka 4	(058) 344 15 15
13	TAGEN – SERWIS Gendera Tadeusz	76-200 Słupsk, ul. Piłsudskiego 10/2	(059) 843 05 49
14	P.P.U.„WAKRO”	82-500 Kwidzyn, ul. Słowackiego 16	(055) 261 20 96
15	P. Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych TERMOEXPORT	00-346 Warszawa, ul. Elektryczna 2a	(022) 821 34 67
16	Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu „CARO”	22-400 Zamość, ul. Zamoyskiego 51	(084) 627 30 13
17	„AMBROŻY” Sp. J.	ul. Piekarska 20, 00-264 Warszawa	(022) 831 07 64
18	„RAMID” – Mirosław Dec	ul. A.Kowalskiego 1/54, 03-288 Warszawa	(022) 674 48 58
19	„MAXMED” Zakład Usługowo - Handlowy Marcin Murzyn	ul. Źródłana 4, 84 – 230 Rumia	(058) 671 48 82
20	„GAJAWI” P.P.H.U Gabriel Rogut	ul. Odyńca 24, 93 – 150 Łódź	501 028 153
21	„ALBEKO” Emilia Sieger Sp.J	Goszyn 19, 83-115 Swarzędz	(054) 280 02 88
22	Przedsiębiorstwo „EKO-MIX”	ul. Grabiszyńska 163, 50-950 Wrocław	(071) 332 41 61
23	ALGADER HOFMAN Spółka z o.o.	ul. Wólczyńska 133 bud. 11B, 01-919 Warszawa	(022) 864 94 97
24	Transport - Metalurgia Spółka z o.o.	ul. Reymonta 62, 97-500 Radomsko	(044) 685 42 90
25	Przedsiębiorstwo Budowlane „DOMIX”	ul. Wyzwolenia 4B, 83-424 Lipusz	(058) 687 47 18
26	„Wysoccy” Wiesław Wysocki, Mirosław Wysocki Sp. J.	ul. Zakładowa 4, 89 – 600 Chojnice	(052) 39714 48
27	P.H.U. "JUKO" -Jerzy Szczukocki,	ul. 1-go Maja 25, 97-300 Piotrków Tryb.	(044) 649 94 24 732 68 63,64 do 65
28	T.K.J.Matuszewski Sp. J	ul. Por. Krzyska 5, 86-300 Grudziądz	(056) 465 48 88
29	Zakład Instalacyjno -Elektromechaniczny "MITRON" Gerard Osowski	ul. Cegielnia 3, 83-400 Kościerzyna	(058)686 31 62 0663323521
30	Zakład Usług Technicznych "ZAK"	ul. Kutrzeby 1/35,66-400 Gorzów Wlkp.	(095)738 36 06 0608737955
31	P.U.H. "KONBUD-DOM" Sp. C.	84-300 Łęborg, ul Staszica 21B	(059)863 21 54 0604272841
32	Zakład Usługowy Blacharsko-Dekarski Kazimierz Klejna	Puzdrowo 69, 83-340 Sierakowice	(058) 681 64 12
Składowanie azbestu			
1	"ECO-POL" Sp. z o.o.	ul. Dworcowa 9, 86 - 120 Pruszcz	(052) 330 80 65

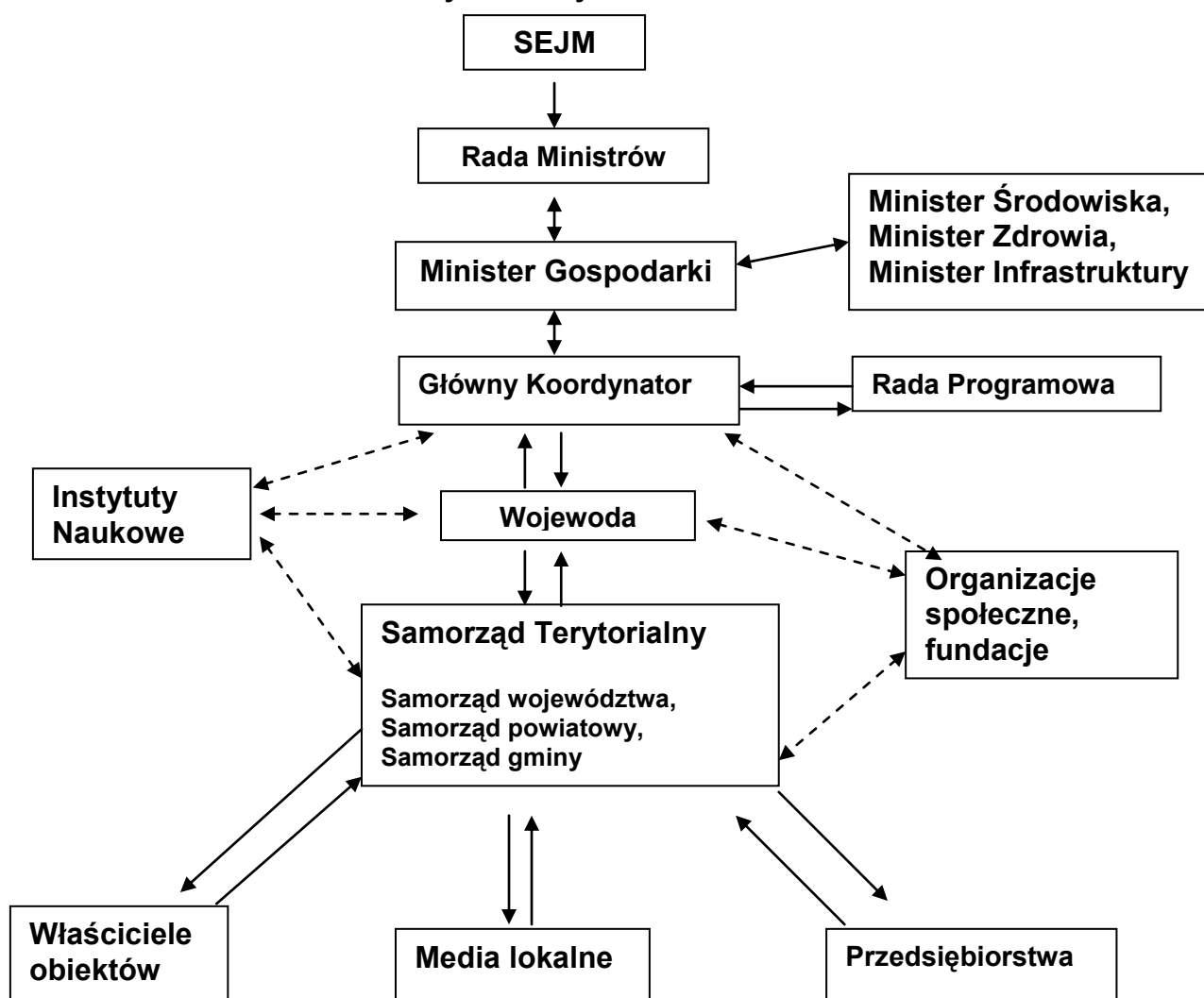
10. ZAŁOŻENIA ORGANIZACJI, KONTROLI I MONITORINGU PROGRAMU

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski zakłada, że w jego realizacji będą brały udział jednostki i instytucje trzech poziomów tj.:

- centralnego - Rada Ministrów, minister właściwy do spraw gospodarki i w strukturze ministerstwa Główny Koordynator Programu,
- wojewódzkiego – wojewoda, samorząd województwa,
- lokalnego – samorząd powiatowy, samorząd gminny.

Udział poszczególnych uczestników programu przedstawia poniższy schemat:

Projekt zarządzania Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski

Każdemu z w/w poziomów przyporządkowano konkretne zadania realizacyjne. Na poziomie lokalnym za realizację zadań odpowiedzialne są:

- samorząd powiatowy,
- samorządy gminne.

Do zadań wójta gminy należy:

- uwzględnianie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami,
- współpraca z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem,
- przygotowywanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu,
- przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań Programu.

Do zadań rady gminy należy:

- przyjmowanie rocznych sprawozdań finansowych wójta gminy z realizacji zadań Programu.

W Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski sformułowano również wytyczne dla jednostek samorządu lokalnego dotyczące przygotowania planów gospodarki odpadami w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest. Wytyczne dla samorządów przedstawia tabela 7.

Tabela 7. Wytyczne dla jednostek samorządu lokalnego do sporządzenia planów gospodarki odpadami

Wyszczególnienie	Jednostka samorządu
– Wypełnienie przez właścicieli obiektów budowlanych arkuszy oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest zgodnie z Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649) i złożenia ich do właściwego urzędu. – Należy szczególną uwagę zwrócić na prawidłowy opis w arkuszach obiektów publicznych, jak na przykład: drogi, place, szkoły, przedszkola, żłobki, szpitale, domy kultury i tym podobne obiekty, które będą w przyszłości mogły korzystać finansowo ze wsparcia z zewnątrz i których oczyszczenie z azbestu powinno nastąpić w pierwszej kolejności. – Sporządzenie zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest, w układzie 3-ch grup pilności, jak w arkuszach ocen. – Przekazanie zebranych informacji wraz z arkuszami ocen do urzędu nadzoru budowlanego w powiecie.	Samorząd gminy

Gmina w pierwszej kolejności powinna skupić się na działaniach edukacyjno-informacyjnych skierowanych do mieszkańców polegających na informowaniu mieszkańców na temat negatywnych skutków oddziaływania azbestu na stan zdrowia mieszkańców oraz o możliwości usunięcia wyrobów zawierających azbest, co ma na celu skłonienie właścicieli nieruchomości do wypełnienia nałożonego na nich ustawowo obowiązku usunięcia wyrobów zawierających azbest do 2032 r. Gmina powinna więc zadbać, aby formularze, na podstawie których dokonywana ma być ocena stanu nieruchomości pod kątem obecności azbestu i stopnia jego zużycia, były dostępne w urzędzie oraz - o ile istnieje taka możliwość - również na stronie internetowej gminy. Gmina ma także służyć pomocą swoim mieszkańcom na temat wymaganych procedur usuwania, zabezpieczania, wywożenia i składowania azbestu. Informacje te powinny znaleźć się na stronie internetowej urzędu gminy, na tablicach informacyjnych w jego budynku, ulotkach i plakatach, a także być przekazywane podczas spotkań z mieszkańcami. Gmina powinna szukać sojuszników swoich działań wśród lokalnych organizacji pozarządowych, dziennikarzy starając się zainteresować ich tematyką

azbestu, szczególnie w skali regionu oraz służąc informacjami na temat jego usuwania tak, aby wzmacniać prowadzone przez siebie działania informacyjno-edukacyjne.

Do zadań gminy należy zebranie informacji podawanych przez właścicieli nieruchomości w postaci wypełnionych arkuszy „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” wg Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649) - Załącznik 1 do Programu. Na ich podstawie sporządzany jest zbiorczy wykaz obiektów zawierających azbest, wg trzech grup pilności, w zależności od stopnia zagrożenia. Informacje zebrane na podstawie arkuszy ocen powinny być przekazywane raz w roku do właściwego urzędu nadzoru budowlanego w powiecie. Sprawozdania mają być sporządzone - podobnie do zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest - według trzech grup pilności.

Wielu mieszkańców gminy nie będzie stać na pokrycie kosztów usunięcia azbestu samodzielnie, co w konsekwencji może powodować, że będzie on nadal stanowił zagrożenie. Proponuje się więc, aby gminy we współpracy z samorządem powiatowym wypracowały procedury organizacyjno-administracyjne dofinansowania i monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest. Istnieje możliwość dofinansowania usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest z budżetu gminy.

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- sporządzenie i przedłożenie organowi nadzoru budowlanego oceny stanu i dokumentacji miejsca zawierającego azbest,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- sporządzenie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest,
- przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
- sporządzenie i przedłożenie Marszałkowi Województwa (dot. przedsiębiorców) lub Wójtowi Gminy (dot. osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami) oraz coroczna aktualizacja informacji o (wg załączników do Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest - Dz. U. Nr 192, poz. 1876):
 - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania (Załącznik 2a do Programu),
 - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zastało zakończone (Załącznik 2b do Programu),
- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o

sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),

- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
 - informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
 - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;
 - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,
 - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy,
- zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
- złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Ocena wdrażania Programu będzie się opierała na okresowych sprawozdaniach, w których określone zostaną wskaźniki realizacji Programu w zakresie usuwania azbestu. Wskaźniki te pozwalają porównać przyjęte założenia z rzeczywistym obrazem funkcjonującego systemu. Wobec powyższego wprowadzono wskaźniki efektywności realizacji Programu zawarte w tabeli 8 przyjmując, że lista ta może być sukcesywnie modyfikowana.

Tabela 8. Wskaźniki monitorowania Programu

Wskaźnik	Jednostka
A. Wskaźniki stopnia realizacji Planu, stanu gospodarki odpadami i zmiany presji na środowisko	
Ilość usuniętych płyt azbestowo-cementowych	Mg/rok
Ilość usuniętych płyt azbestowo-cementowych w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w Powiecie	%
Ilość wytworzonych odpadów azbestowych przekazanych do unieszkodliwienia	% Mg/rok
Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest	PLN
B. Wskaźniki świadomości społecznej	
Ilość przeprowadzonych akcji informacyjno-edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami azbestowymi	liczba/rok
Ilość zgłoszeń prac przy naprawie wyrobów zawierających azbest lub ich usunięciu organom Nadzoru Budowlanego	liczba/rok
Ilość zgłoszonych inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest	liczba/rok

11. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Tabela 9. Harmonogram realizacji programu na lata 2009-2012

Zadania	Lp.	Działanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w tys. PLN				Źródła finansowania
					2009	2010	2011	2012	
Eliminacja z obszaru Gminy odpadów oraz materiałów zawierających azbest oraz ochrona zdrowia mieszkańców Gminy przed szkodliwymi skutkami zdrowotnymi związanymi z użytkowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest do 2032 r..	1	ustalenie rejonów spodziewanego wzrostu zagrożenia pyłem azbestu z uwagi na koncentrację występowania uszkodzeń lub technicznego zużycia wyrobów zawierających azbest,	Wójt	2009-2010	2,00	2,00			Środki własne, fundusze ochrony środowiska, budżet państwa, środki unijne
	2	wystąpienie do odpowiednich jednostek o przeprowadzenie monitoringu zagrożonych rejonów (obiektów) i ustalenia stopnia emisji pyłu i włókien azbestu w przypadku ich stwierdzenia, przedstawienie wyników monitoringu na mapie gminy,	Wójt	2011			10,00		Środki własne, fundusze ochrony środowiska, budżet państwa, środki unijne
	3	podejmowanie w miarę potrzeby odpowiednich działań administracyjnych w stosunku do właścicieli lub zarządców obiektów szczególnie zagrożonych,	Wójt	zadanie ciągłe	W ramach działalności własnej				
	4	współpraca z przedsiębiorstwami zajmującymi się usuwaniem wyrobów zawierających azbest (w tym wnikliwe analizowanie wniosków w zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest, szczególnie w zakresie wyposażenia technicznego do prowadzenia takich prac oraz zatrudniania pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest), stworzenie i aktualizowanie rejestrów podmiotów zajmujących się zagospodarowaniem odpadów zawierających azbest na terenie Gminy,	Wójt	zadanie ciągłe	W ramach działalności własnej				
	5	prowadzenie lokalnej polityki społecznej w zakresie dofinansowania usuwania wyrobów zawierających azbest, (program dofinansowywania usuwania odpadów zawierających azbest przez osoby fizyczne),	Wójt	zadanie ciągłe	20,00	20,00	20,00	20,00	Środki własne, fundusze ochrony środowiska, budżet państwa, środki unijne

Zadania	Lp.	Działanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w tys. PLN				Źródła finansowania
					2009	2010	2011	2012	
	6	aktualizacja gminnego programu usuwania azbestu,	Wójt	2012				3,00	Środki własne, fundusze ochrony środowiska, budżet państwa, środki unijne
	7	sukcesywne dokonywanie przeglądów technicznych obiektów użyteczności publicznej na terenie gmin stosownie do Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. i sukcesywne usuwanie tych wyrobów w zależności od wyników oceny,	Wójt	zadanie ciągłe	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, fundusze ochrony środowiska, budżet państwa, środki unijne
	8	rozpowszechnienie informacji wśród mieszkańców Gminy na temat obowiązku wypełnienia przez właścicieli obiektów budowlanych „arkuszy oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania ...” zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. i złożenia ich do właściwego urzędu,	Wójt	2009-2010	2,00	2,00			Środki własne, fundusze ochrony środowiska, budżet państwa, środki unijne
	9	przeprowadzenie akcji informacyjnej wśród właścicieli, zarządców lub użytkowników miejsc, w których jest lub był wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest (przygotowanie folderów informacyjnych dotyczących dokonywania przeglądu technicznego tych wyrobów oraz dokonania oceny stanu i możliwości ich bezpiecznego użytkowania),	Wójt	2009-2010	2,00	2,00			Środki własne, fundusze ochrony środowiska, budżet państwa, środki unijne
	10	współpraca z Nadzorem Budowlanym, wymiana informacji między organami (coroczna) dotycząca ocen wyrobów zawierających azbest oraz zgłoszeń prac przy naprawie lub ich usunięciu,	Wójt	zadanie ciągłe	W ramach działalności własnej				
	11	wyznaczenie w urzędzie gminy osób odpowiedzialnych za nadzorowanie realizacji programu usuwania azbestu na ich terenie, kontakt z osobami prawnymi i fizycznymi	Wójt	2008	W ramach działalności własnej				
	12	sporządzenie i aktualizowanie zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest, w układzie 3-ch grup pilności (jak w arkuszach ocen),	Wójt	zadanie ciągłe	W ramach działalności własnej				
	13	przekazanie zebranych informacji (zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest) wraz z arkuszami ocen, do urzędu nadzoru budowlanego w gminie,	Wójt	zadanie ciągłe	W ramach działalności własnej				

Zadania	Lp.	Działanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w tys. PLN				Źródła finansowania
					2009	2010	2011	2012	
	14	podjęcie działań w celu zabezpieczenia środków z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację założonych celów, podjęcie współpracy w celu pozyskania informacji na temat preferencyjnych kredytów ekologicznych na usuwanie wyrobów azbestowych w bankach.	Wójt	zadanie ciągle	W ramach działalności własnej				

STRESZCZENIE

Pomimo zakazu stosowania wyrobów azbestowych, materiał ten będzie elementem struktury wielu obiektów budowlanych jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że prawidłowe użytkowania wyrobów azbestowych nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi. Najczęstszym źródłem niebezpieczeństwa ze strony azbestu jest obróbka mechaniczna elementów azbestowych, wywołująca emisję włókien do powietrza.

W celu eliminacji zagrożenia dla zdrowia ludzi ze strony azbestu w Polsce wprowadzono szereg uregulowań prawnych w tym zakresie oraz opracowano długofalowy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, zakładający całkowite usunięcie azbestu i wyrobów azbestowych do 2032 r. Program zobowiązuje wszystkich jego uczestników (jednostki i instytucje) do podjęcia konkretnych działań.

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kołczygłowy na lata 2008-2032” jest efektem realizacji założeń programu krajowego. Dokument określa przyjętą lokalną strategię postępowania w latach 2008-2032 wraz ze szczegółowym harmonogramem na najbliższe 4 lata, zmierzającą w długoterminowej perspektywie do usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kołczygłowy do 2032 r.

Powodzenie realizacji Programu uzależnione jest w dużej części od właścicieli i zarządców obiektów budowlanych, na których to spoczywa obowiązek prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Zebranie tych informacji pozwoli na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat ilości nagromadzonego na terenie gminy azbestu i podjęcie przez gminę dalszych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotną częścią Programu jest stworzenie łatwo dostępnego systemu informacji na temat zagrożenia zdrowotnego wywołwanego włóknami azbestu oraz możliwości zagospodarowywania odpadów azbestowych w gminie. Głównym zadaniem Programu jest jednak mobilizowanie mieszkańców gminy oraz podmiotów gospodarczych do usuwania tych wyrobów poprzez wprowadzanie zachęt finansowych tj. programów dofinansowania.

Załącznik 1. Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U.04.71.649) - wzór

OCENA stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Miejsce/ obiekt/ urządzenie budowlane /instalacja przemysłowa:

Adres miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego/ instalacji przemysłowej:

Pomieszczenie:

Rodzaj/nazwa wyrobu ¹⁾

Ilość wyrobów (m², tony) ²⁾

Grupa / Nr	Wyrób - rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
I.	Sposób zastosowania azbestu		
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2.	Tynk zawierający azbest		30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1.000 kg/m ³)		25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem		10
II.	Rodzaj azbestu		
5.	Azbest chryzotylowy		5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III.	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien		30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej		10
9.	Pomalowana i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna		0
IV.	Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem		
10.	Duże uszkodzenia		30 ³⁾
11.	Małe uszkodzenia		10 ⁴⁾
12.	Brak		0
V.	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
13.	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac		15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m)		10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza		10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI.	Wykorzystanie pomieszczenia		
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców		35
21.	Trwałe lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20

Grupa / Nr	Wyrób - rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII.	Usytuowanie wyrobu		
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30
25.	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem		25
26.	W systemie wentylacji pomieszczenia (kanały wentylacyjne)		25
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10

Suma punktów oceny

Stopień pilności I

(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) 65 i więcej punktów

Stopień pilności II

(ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów

Stopień pilności III

(ponowna ocena w terminie do 5 lat) do 35 punktów

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Zsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....
Oceniający nazwisko i imię

.....
Właściciel / Zarządca

.....
Adres

data

- ¹⁾ Według klasyfikacji wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym - załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).
- ²⁾ Zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym - § 7 wymienionego w odnośniku 1 rozporządzenia.
- ³⁾ Duże uszkodzenia - widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni równej lub większej niż 3 % powierzchni wyrobu.
- ⁴⁾ Małe uszkodzenia - brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3 % powierzchni wyrobu.

Załącznik 2a. Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania (Dz.U.03.192.1876) - wzór

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾ I MIEJSCU ICH WYKORZYSTYWANIA

1. Miejsce, adres

.....
.....

2. Właściciel/zarządca/użytkownik^{*)}:

a) osoba prawna - nazwa, adres

.....
.....

b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres

.....
.....

3. Tytuł własności

.....
.....

4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾

.....
.....

5. Ilość (m², tony)³⁾

.....
.....

6. Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾

.....
.....

7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu:

a) okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu⁵⁾

.....
.....

b) całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i substancji

.....
.....

8. Inne istotne informacje o wyrobach⁶⁾

.....
.....

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

*) Niepotrzebne skreślić.

1) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,

- rury i złącza azbestowo-cementowe,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.
- ³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).
- ⁴⁾ Według "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" - załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest.
- ⁵⁾ Na podstawie corocznego rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny.
- ⁶⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest.

Załącznik 2b. Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone (Dz.U.03.192.1876) - wzór

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾, KTÓRYCH WYKORZYSTYWANIE ZOSTAŁO ZAKOŃCZONE

1. Miejsce, adres

.....
.....

2. Właściciel/zarządca^{*)}:

a) osoba prawna - nazwa, adres

.....
.....

b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres

.....
.....

3. Tytuł własności

.....
.....

4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾

.....
.....

5. Ilość (m², tony)³⁾

.....
.....

6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów

.....
.....

7. Planowane usunięcia wyrobów:

a) sposób

b) przez kogo

c) termin

8. Inne istotne informacje⁴⁾

.....
.....

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

^{*)} Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,

- rury i złącza azbestowo-cementowe,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.
- ³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).
- ⁴⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

Załącznik 3. Wzór wniosku o dofinansowanie

W N I O S E K **o dofinansowanie demontażu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest**

1. Wnioskodawca:

.....
(imię i nazwisko właściciela nieruchomości)

adres do korespondencji:

.....
(kod pocztowy, nazwa miejscowości, ulica, nr. domu, nr. lokalu)

telefon:

tytuł prawny do nieruchomości:
(własność, współwłasność, najem, użyczenie, inny)

2. Miejsce wytworzenia i zdeponowania odpadów zawierających azbest:

.....
nr ewidencyjny działki
(ulica i nr domu/nieruchomości gdzie został przeprowadzony demontaż pokrycia dachowego/elewacji)

3. Rodzaj odpadów:
(płyty eternitowe płaskie / faliste, inny odpad)

4. Ilość szacunkowa odpadów:

5. Oświadczam, że wszystkie dane zawarte w powyższym wniosku wypełniłem(am) zgodnie z prawdą.

.....
(data i podpis wnioskodawcy)

6. Adnotacje urzędowe: (wypełnia Urząd Gminy Kołczygłowy)

.....
.....
.....

Uwagi: Wniosek należy złożyć w Urzędzie Gminy Kołczygłowy, przy ul. ul. Słupskiej 56